

سر مقاله

حدود ده سال است که از عمر صنعت پرورش شترمرغ در ایران می گذرد. این صنعت در گذر ایام با فراز و نشیب های فراوانی روبرو بوده است. روزگاری اختلاف بر این بود که اولین وارد کننده شترمرغ ابراهیمی است یا نیامنش و یا اینکه چگونه می توان واردات جوجه داشت تا سود باد آورده ای کسب کرد. ولی دغدغه این روزگار پرورش دهندگان فروش محصولات و توسعه بازار فراورده های مختلف شترمرغ جهت افزایش درآمدی سالم است.

هرچند در این رهگذر ایام با افزایش کمی تعداد مزارع شترمرغ روبرو بوده ایم ولی متأسفانه هنوز هم این صنعت از کمبود اطلاعات فنی رنج می برد. بخشی از این امر را می توان در عدم پشتیبانی بخش دولتی در تولید علم و یا حتی ترویج اصولی مبانی پرورش و تولید محصولات شترمرغ دانست. این امر عرصه را برای برخی متخصصان کاذب باز کرد که از بی اطلاعی مزرعه داران استفاده کرده و با روش های "من درآوردی" و نادرست نه تنها کمکی در پیشرفت این صنعت نکردند، بلکه باعث زیان بیشتر مزارع شدند. این موضوع به همراه کم اطلاعی برخی پرورش دهندگان باعث شد که متأسفانه حدود ۷۰٪ مزارع احداث شده مطابق استاندارد های پرورشی نباشند امری که به جرات می توان گفت که از ارکان اصلی سود آوری مزارع شترمرغ است. مثال جالب دیگر بحث محصولات است که بدلیل مذکور در بالا، فقط ۶۵ درصد محصولات تولیدی سالیانه شترمرغ در ایران قابل فروش و برگشت سرمایه است و ۳۵ درصد دیگر عملاً "دور ریخته می شود. با توجه به وضعیت هزینه سنگین تغذیه پرندگان در سال جاری و کمبود کشور از لحاظ مواد اولیه خوراک دام، این مساله بسیار قابل تامل و تأسف است.

با عنایت به موارد مذکور موسسه تحقیقات و توسعه شترمرغ سانان با همکاری پایگاه اطلاع رسانی صنعت شترمرغ اقدام به تهیه این نشریه بر ارسال منابع علمی معتبر دنیا جهت ارتقاء دانش فنی پرورش دهندگان و فعالان این صنعت نموده است. در این راه این مجموعه به همکاری و مساعدت پرورش دهندگان و متخصصین امر نیاز داشته و صمیمانه دست یاری آنها را جهت ارتقاء این صنعت می فشارد. بدیهی است این نشریه عاری از اشکال نمی باشد لذا همواره نیازمند راهنمایی های گرانقدر شما هستیم. امید است سهمی هر چند کوچک در پیشرفت و افزایش بهره وری این صنعت در میهن گرانقدرمان داشته باشیم.

مقاله این شماره:

– عوامل موثر بر کیفیت چرم شترمرغ

Ostrich leather quality: a review

سه عامل بر کیفیت چرم فینیش شده تاثیرگذار است:

- ۱- ژنتیک
- ۲- فرآیندهای پیش از کشتار
- ۳- عمل آوری و نحوه دباغی چرم

۱- **ژنتیک پرنده:** این فاکتور به عنوان عاملی مهم برای افزایش کیفیت چرم شناخته میشود و منظور از آن این است که گاهی در برخی از والدین و نتاج شما می توانید ایرادهای همیشگی در پوست را مشاهده کنید و حتی این موضوع در رابطه با نوع نژاد پرندگان نیز صادق است. بنابراین در صورت بروز چنین صفاتی در گله مزرعه دار می بایستی پرندگانی را که از نظر ژنتیکی ایراد دارند از گله حذف و راهی کشتار نمایند.

۲- عوامل پیش از کشتار: این عوامل خود به چند بخش تقسیم می شوند:

سن کشتار - وزن کشتار - جیره غذایی - مدیریت

۱- **سن کشتار:** در صورتی که شترمرغ در سن بین ۹ تا ۱۲ ماهگی کشتار شود میانگین ضخامت چرم آن بین ۰/۳mm تا ۱mm خواهد بود و این در حالی است که در صنعت دوخت و دوز برای لباس ضخامتی در حدود ۰/۸۵mm تا ۱/۲۵mm و برای کیفها و کفشها و پوتینها ضخامتی بیش از ۱/۲۵mm و کمربندها در حدود ۱/۴۵mm نیاز است. بنابر این مشاهده میکنید که کشتار در سنین پیش از ۱۲ ماهگی باعث می شود تا چرم بدست آمده قابلیتهای زیادی در صنعت دوخت و دوز نداشته باشد.

۲- **وزن پرنده در زمان کشتار:** اصولاً مشتریان چرم در تمام دنیا پوستها و یا چرمهایی با اندازه های بزرگ را می پسندند و در صنعت چرمسازی بهترین چرمهای شترمرغ در ابعاد بالاتر از ۱۶ پا هستند و این مساحت از چرم زمانی به دست می آید که پرنده در زمان کشتار وزنی بالاتر از ۱۲۰ کیلوگرم داشته باشد.

۲-۳ جیره غذایی: استفاده از جیره های غذایی بر اساس نیازهای واقعی شترمرغ بالانس صحیح انرژی و پروتئین، کلسیم و فسفر و استفاده صحیح از مکملهای معدنی و ویتامینه، تاثیر شایانی بر کیفیت پوست خواهد داشت. باید یادآور شد که کیفیت فولیکولهای روی پوست شترمرغ رابطه مستقیمی با کیفیت پر این پرنده دارد و زمانی شما می توانید از کیفیت فولیکولهای شترمرغ خود مطمئن باشید که پرنده شما در زمان کشتار دارای پرهایی با کیفیت مناسب باشد. و پر با کیفیت را صرفاً در پرنده هایی میتوان مشاهده کرد که از نظر کیفیت جیره مواد غذایی هیچ گونه مشکلی ندارند.

۲-۴ مدیریت: یکی دیگر از عوامل تاثیرگذار بر کیفیت پوست شترمرغ مدیریت بر روی جایگاههای نگهداری، نحوه حمل و نقل تا کشتار، نحوه ی کشتار و ... است. در بسیاری موارد اشکالات مشاهده شده بر روی پوست پرنده به عوامل محیطی اطراف آن بر می گردد به عنوان مثال استفاده از نقاط زاویه دار و سیمهای تیز و وجود وسایل برنده در محیط پن ها که سبب ایجاد خراش بر روی پوست شترمرغ می شود و در واقع مدیر یک مزرعه همواره می بایستی از زمان شروع پرواربندی تا زمان و لحظه کشتار از بروز این مسایل جلوگیری نماید. در بسیاری موارد پوست پرنده در زمان حمل به کشتارگاه و در ماشین حمل دچار آسیب می شود و در مواردی دیگر پوست پرنده در کشتارگاه در اثر به زمین کوبیدن پرنده آسیب می بیند.

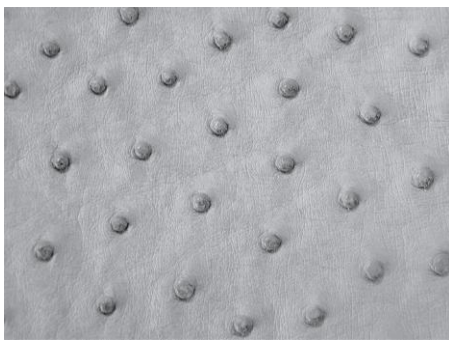
عوامل موثر بر کیفیت پوست شترمرغ پس از کشتار:

سه عامل از زمان کشتار تا زمان دباغی بر کیفیت پوست تاثیرگذارند:

الف: نحوه پوست کنی

ب: نحوه نگهداری تا زمان ارسال به دباغی

پ: نحوه دباغی کردن

آنچه که مسلم است آگاهی نداشتن مزرعه دار و کارگران (کشتارگاه) مهمترین مشکل و چالش موجود در این بخش است چرا که صرفاً با آگاهی داشتن از استانداردها چگونگی انجام آن، ایرادات این مرحله گرفته خواهد شد [\(به لینک نحوه پوست کنی در وب سایت پایگاه اطلاع رسانی صنعت شترمرغ مراجعه کنید\)](#).

چرم شترمرغ یکی از جذابترین، منعطف ترین و بادوام ترین چرمهای دنیاست و از نظر اقتصادی می توان تا ۴۰٪ از سود حاصل از پرورش را از آن بدست آورد به شرط آنکه بتوان چرمهایی تولید کرد که بازارپسند باشند. اصولاً چرم ها از نظر بازارپسندی باید دارای چهار مشخصه باشند:

۱- وجود فولیکولهای مشخص [عوامل تاثیرگذار بر این فاکتور عبارتند از: ۱- جیره غذایی ، ۲- رشد پرها]

۲- اندازه و بزرگی پوست [به سن کشتار بستگی دارد]

۳- شکل و برآمدگی پرها [به جیره غذایی و پرکنی در ۶ ماهگی بستگی دارد]

۴- عدم وجود نقصهای آشکار بر روی پوست [به مدیریت جایگاهها پیش از کشتار و تخصص کشتارکننده بستگی دارد]
بر اساس مقاله فوق می توان ایرادهای حاکم بر صنعت چرم شترمرغ در ایران را عنوان کرد:

۱- ایرادهای حاکم بر مزرعه

۲- ایرادهای وارد به قسمت دباغی

مشکلات مزارع:

(۱) اصلی ترین و مهمترین اشکال، کشتار پرندگان در سنین کمتر از ۱۲ ماهگی است که این سن می بایستی به ۱۴ ماهگی افزایش یابد تا علاوه بر افزایش مساحت چرم کیفیت فولیکولها نیز افزایش یابد.

(۲) **جایگاههای نگهداری و کشتار**: بسیاری از اشکالات دیده شده بر روی چرمهای ایران نه به دلیل کشتار غلط بلکه بدلیل اینکه از جایگاههای نامناسبی برخوردار هستند که در زمان پرورش، حمل و نقل و در حین کشتار صدماتی را به پوست وارد میکنند که میبایستی با شناسایی آنها، آن موارد را اصلاح کرد.

(۳) **عدم آگاهی از نحوه پوست کنی**: به عنوان مثال می توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- حذف گردن از روی پوست بدن
۲- چربی گیری بیش از حد از پشت پوست ۳- بریدن دنبالچه از انتهای پوست ۴- ایجاد برشهای غلط بروی ران ، بال و ساق پا و عدم آگاهی از نحوه نگهداری پوست (خط برش غلط لاشه)

(۴) **نگهداری غلط پوست خام**: لینک [نحوه نگهداری پوست خام در سایت پایگاه اطلاع رسانی صنعت شترمرغ](#) به تفسیر به آن پرداخته است به آن مراجعه نمایید.

اشکالات موجود در دباغی:

(۱) به علت استفاده از مواد متفرقه رنگ کراستها و چرمها بسیار متغیر است.

(۲) دوربری کردن چرمها

(۳) لش زنی پرنده با دستگاه که منجر به آسیب دیدن فولیکولها می گردد.

پرسش و پاسخ:

در این بخش لطفاً سوالات و مشکلات خود را در قالب پرسش برای نشریه ارسال نمایید. کارشناسان موسسه پس از بررسی بر اساس منابع علمی و تجربی پاسخ را ارائه خواهند کرد. امید است با به اشتراک گذاشتن پاسخ ها در این نشریه کمکی هر چند اندک به فعالان این صنعت نمائیم.

لطفاً سوالات خود را جهت طرح در شماره آتی، به پست الکترونیکی نشریه به آدرس ذیل ارسال فرمایید.

ostrichrdi.newsletter@gmail.com

مقالات و منابع علمی:

این بخش به معرفی مقالات و منابع علمی چاپ شده در نشریات علمی پژوهشی (ISI) می پردازد. در صورت تمایل به دریافت اصل مقالات هر یک از عناوین ارائه شده، لطفاً درخواست خود را با عنوان مقاله به پست الکترونیکی نشریه ارائه فرمائید.

Cornification of the pulp epithelium and formation of pulp

Effect of slaughter age and sex on the production

rutgers_u_ostrich_emu_rhea_production

اخبار:

- آنفلوآنزا در مزارع شترمرغ آفریقای جنوبی:

سازمان جهانی سلامت دام (OIE) گزارشهایی مربوط به وقوع دوباره بیماری آنفلوآنزا پرندگان در آفریقای جنوبی دریافت کرده است. در ماه اکتبر ۲۰۱۱، چهار مزرعه بزرگ وجود ویروس آنفلوآنزای پرندگان را در مزرعه خویش در آفریقای جنوبی اعلام کردند. بر طبق گزارش فوق تمام آزمایشهای گرفته شده حاوی HI مثبت بوده و هیچ گونه PCR مثبتی یافت نشد. بر روی ۲۹۳۱ پرنده آزمایش انجام گرفت که ۴۹۰ پرنده مبتلا شناسایی شدند. نه مرگ و میری مشاهده شد و نه پرنده ای معدوم شد. منبع شیوع بیماری همچنان ناشناخته باقیمانده است. OIE گزارش میدهد که در ابتدا هیچ گونه علائم بالینی و مرگ مشاهده نشد. نشانه گزاری شترمرغهای مزارع مبتلا در حال حاضر در جریان است. لازم بذکر است این موضوع موجب توقف صادرات گوشت شترمرغ و پرنده زنده در آفریقای جنوبی شده است.

- ارائه خدمات جیره نویسی رایگان به اعضاء پایگاه اطلاع رسانی صنعت شترمرغ:

بازار:

۱- نرخ دان شترمرغ

دان ۰ تا ۳ ماهگی : ۶۹۵۰ ریال

دان ۳ تا ۶ ماهگی : ۶۴۵۰ ریال

دان ۶ تا ۹ ماهگی : ۶۱۰۰ ریال

دان نگهداری : ۵۶۵۰ ریال

دان تولید : ۶۱۵۰ ریال

۲- نرخ انواع مکمل اختصاصی شترمرغ

مکمل آغازین : ۲۸۷۰۰ ریال

مکمل پرواری: ۱۵۰۰۰ ریال

مکمل تولید : ۳۲۵۰۰ ریال

۳- آخرین نرخ معاملات شترمرغ زنده:

جوجه شترمرغ ۱ ماهه ۸۰۰۰۰۰-۱۰۵۰۰۰۰ ریال

جوجه شترمرغ ۲ ماهه ۱۲۰۰۰۰۰-۱۳۰۰۰۰۰ ریال

جوجه شترمرغ ۳-۴ ماهه ۱۶۰۰۰۰۰-۱۸۰۰۰۰۰ ریال

جوجه شترمرغ ۶ ماهه ۲۳۰۰۰۰۰-۲۸۰۰۰۰۰ ریال

جوجه شترمرغ ۸ ماهه ۳۵۰۰۰۰۰-۳۸۰۰۰۰۰ ریال

شترمرغ کشتاری کیلویی ۵۲۵۰۰-۵۴۰۰۰ ریال

۴- آخرین نرخ خرید پوکه تخم شترمرغ:

پوکه تخم شترمرغ ۱۵۰۰۰ ریال

۵- آخرین نرخ گوشت شترمرغ:

قیمت لاشه شترمرغ ۹۵۰۰۰-۱۰۰۰۰۰۰ ریال

جهت هر گونه انتقاد و پیشنهاد با دفتر نشریه تماس حاصل فرمایید.

نشریه الکترونیکی داخلی

موسسه تحقیقات و توسعه شترمرغ سانان

با همکاری

پایگاه اطلاع رسانی صنعت شترمرغ

تلفن:

نمابر:

پست الکترونیکی: